

URZĄD MIASTA Wodzisław Śląski	
Kancelaria Ogólna	
Wpł.	2024 -12- 03
Nr 94628	Zat. 2

OR.000.00012.2024.00629.MM

Wodzisław Śląski, dnia 2 grudnia 2024 roku

**Szanowna Pani
Anna Piotrowska**

**Przewodnicząca Komisji Prawa,
Porządku Publicznego i Spraw
Społecznych Rady Miejskiej
Wodzisławia Śląskiego**

W odpowiedzi na pismo z dnia 25 listopada br., o nr ORG-II.0012.45.2024 przekazuję w załączeniu pisemną informację na temat realizacji zadań, programów z zakresu wsparcia rodzin, przedstawienia potrzeb w zakresie pomocy społecznej, rozpoznania poziomu życia rodzin w tym problemów społecznych wpływających na życie rodzinne oraz sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego za okres od 1 stycznia 2024 roku do 31 października 2024 roku, które będą przedstawiane na posiedzeniu Komisji Prawa, Porządku Publicznego i Spraw Społecznych Rady Miejskiej Wodzisławia Śląskiego dnia 11 grudnia br.

Nadmieniam się również, iż powyższy temat będzie referować Pani Elwira Palarczyk Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wodzisławiu Śląskim.

Kierownik Działu Świadczeń

Jwańska
Violetta Jwańska

Załącznik:

1. Informacja Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wodzisławiu Śląskim z realizacji zadań, programów z zakresu wsparcia rodzin, przedstawienie potrzeb w zakresie pomocy społecznej, rozpoznanie poziomu życia rodzin w tym problemów społecznych wpływających na życie rodzinne oraz sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego za okres od 1 stycznia 2024 roku do 31 października 2024 roku.

Informacja Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wodzisławiu Śląskim z realizacji zadań, programów z zakresu wsparcia rodzin, przedstawienie potrzeb w zakresie pomocy społecznej, rozpoznanie poziomu życia rodzin w tym problemów społecznych wpływających na życie rodzinne oraz sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego za okres od 1 stycznia 2024 roku do 31 października 2024 roku

Pomoc społeczna jako jedna z instytucji polityki społecznej państwa jest próbą odpowiedzi na już istniejące problemy społeczne jak również na pojawiające się nowe, kryzysowe sytuacje. Jednostki, które znajdują się często w dramatycznych sytuacjach zgłaszają się do jednostek pomocy społecznej jako do instytucji ostatniej szansy. Pomoc społeczna jest bardzo ważnym elementem w funkcjonowaniu każdego państwa. Wyrównanie różnic pomiędzy warstwami społecznymi państwa jak i zapewnienie najuboższym godnego bytu jest istotnym procesem w tworzeniu bezpiecznego państwa dla swoich obywateli. Rodzina znajduje się w centrum polityki społecznej. Tkwi w niej potencjał, który jest źródłem rozwoju kraju. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodzisławiu Śląskim podejmuje liczne działania z zakresu pomocy społecznej na rzecz dziecka i rodziny.

• **Działania z zakresu wsparcia rodzin**

1. **Rodziny zastępcze** - realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustawa nakłada na gminę obowiązek ponoszenia części kosztów związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 191 ust 8 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Od 2012 do 2024 roku łączna liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, za które gmina poniosła odpłatność wyniosła **303 dzieci**.

Na dzień 31 października 2024 roku w pieczy zastępczej przebywało **125 dzieci**, w tym:

- **4 dzieci** w Powiatowym Domu Dziecka w Gorzyczkach,

- **8 dzieci** w Powiatowej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Wodzisławiu Śląskim,
- **8 dzieci** w Powiatowej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Gorzyczkach,
- **2 dzieci** w Powiatowej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Kazimierzy Wielkiej,
- **43 dzieci** w rodzinie zastępczej zawodowej,
- **16 dzieci** w rodzinie zastępczej niezawodowej,
- **40 dzieci** w rodzinie spokrewnionej,
- **4 dzieci** w Rodzinnym Domu Dziecka.

2. **Współpraca z asystentami rodziny** – w ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z asystentami rodziny, którzy zatrudnieni są w Wodzisławskiej Placówce Wsparcia Dziennego „Dziupla”. W roku 2024 Ośrodek współpracował z 10 asystentami. Współpraca ta ma na celu wsparcie i wzmacnianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji. Bieżąca współpraca pracowników socjalny oraz asystentów rodzin obejmuje ok. 45 rodzin, natomiast w roku 2024 na wniosek pracowników socjalnych przyznanych było 17 asystentów rodzin.

3. **Program „Posiłek w szkole i w domu”** – istotą programu jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych. Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji. Program ten jest programem wieloletnim na lata 2024-2028, który przewiduje udzielanie wsparcia w postaci posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup żywności lub posiłku oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 200% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy (776,00 – samotna, 600,00 zł – w rodzinie). Program należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, na który gmina otrzymuje 60% dofinansowania z budżetu państwa.

Liczba osób objętych programem wyniosła ogółem **425 osób**, w tym:

- liczba osób, korzystająca z posiłku – **136**, w tym:
 - liczba uczniów w szkołach – **57**,
 - liczba dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej – **42**,

- pomoc w postaci gorącego posiłku (w schronisku, catering do domu) – 35.

- liczba osób, którym przyznano decyzję w formie zasiłku celowego na zakup żywności – 341.

4. **Udzielanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów w formie stypendiów szkolnych** - stypendium szkolne jest świadczeniem o charakterze socjalnym dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów przypadających na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych, alkoholizm, narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe. Przyznawanie pomocy uczniom o charakterze socjalnym jest zadaniem z zakresu administracji rządowej dofinansowanym przez gminę w wysokości 20% wydatkowanych środków.

Wniosek o udzielenie stypendium szkolnego może złożyć:

- rodzic,
- inny przedstawiciel ustawowy uczniów,
- pełnoletni uczeń,
- dyrektor szkoły lub kolegium.

Prawo do ubiegania się o stypendium szkolne przysługuje, jeżeli miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia nie przekracza kwoty tzw. "kryterium dochodowego na osobę w rodzinie", o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej – obecnie obowiązuje kwota 600,00 zł. Stypendium może być wypłacone przez okres od 1 miesiąca do 10 miesięcy w danym roku szkolnym. Systematycznie zmniejsza się liczba osób korzystających z pomocy w formie stypendium szkolnego. Na rok szkolny 2023/2024 wpłynęło **10 wniosków dla 10 dzieci**, a na rok szkolny 2024/2025 wpłynęło **5 wniosków dla 6 dzieci**.

5. **Udzielanie pomocy żywnościowej w postaci rzeczowej program „POPŻ”**- Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa jest współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Obecna edycja programu FEPŻ (Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027) Podprogram 2023, dotyczy pomocy żywnościowej skierowanej do osób najbardziej potrzebujących tj. osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, których miesięczny dochód nie przekracza 265% kryterium dochodowego:

- dla osoby samotnie gospodarującej wynosi **2056,40 zł**,
- dla osoby w rodzinie wynosi **1590,00 zł**.

Organizacją partnerską o szczeblu regionalnym, która bezpośrednio dostarcza artykuły żywnościowe jest Śląski Bank Żywności z siedzibą w Chorzowie. Wsparciem zostało objętych łącznie **350 osób (177 środowisk)**. W ramach tego programu odbyły się również warsztaty edukacyjne dotyczące niemarnowania żywności.

6. **Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”** - w roku 2024 po raz czwarty realizowany jest Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”. Głównym celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej świadczone są bezpłatnie w ramach Programu. Usługi asystenta w szczególności polegają na pomocy i wsparciu uczestnika w:

- czynnościach samoobsługowych, w tym utrzymaniu higieny osobistej,
- prowadzeniu gospodarstwa domowego i wypełnianiu ról w rodzinie,
- przemieszczaniu się poza miejscem zamieszkania,
- podejmowaniu aktywności życiowej i komunikowaniu się z otoczeniem.

Środki na realizację Programu pochodziły w 100% z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Programem objętych zostało **50 osób** niepełnosprawnych, w tym **39** osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, **6** osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, **5** dzieci. Tutejszy Ośrodek zatrudnia **38** asystentów osób niepełnosprawnych. Łączna kwota środków z Funduszu Solidarnościowego przeznaczona na realizację Programu wynosi **728 076,00 zł**.

7. **Program „Opieka wytchnieniowa”** - od roku 2021 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodzisławiu Śląskim realizuje Program „Opieka wytchnieniowa”. Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami niepełnosprawnymi poprzez umożliwienie uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej, tj. odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki nad osobą z niepełnosprawnością przez zapewnienie czasowego zastępstwa w tym zakresie. Dzięki temu wsparciu, osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki nad osobą z niepełnosprawnością dysponować będą czasem, który mogą przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw życiowych. Usługi opieki wytchnieniowej mogą służyć również

okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby z niepełnosprawnością w sytuacji, gdy członkowie rodzin lub opiekunowie z różnych powodów nie będą mogli wykonywać swoich obowiązków. W ramach **opieki dziennej** Programu w roku 2024 objęto wsparciem **8 osób** ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz **6 dzieci**. W ramach **opieki całodobowej** objęto wsparciem **3 osoby** ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Do Programu zatrudniono **12 opiekunów**. Koszt Programu wyniósł **130.233,60 zł**.

8. Wsparcie rodzin z dziećmi poprzez przyznawanie świadczeń rodzinnych i opiekuńczych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodzisławiu Śląskim realizuje zadania dotyczące świadczeń rodzinnych od 1 marca 2011 roku. Obecnie zadania te realizowane są w oparciu o poniższe przepisy prawne:

- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) **Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego** - przysługuje rodzinie, w której dochód w przeliczeniu na osobę nie przekracza na dzień dzisiejszy **674 zł netto** na osobę lub **764 zł netto** na osobę (w przypadku rodziny wychowującej dziecko niepełnosprawne). Świadczenia rodzinne przyznawane są na okres zasiłkowy trwający od 1 listopada do 31 października następnego roku kalendarzowego. Z dniem 1 stycznia 2016 r. zmieniły się zasady przyznawania prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami i pomimo przekroczenia progu dochodowego dzięki tzw. „złotówka za złotówkę” zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego nie są już odbierane, a jedynie stopniowo obniżane wraz ze wzrostem dochodu. Kwoty zasiłku rodzinnego zróżnicowane są w zależności od wieku dziecka i wynoszą:
 - **95 zł** na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia;
 - **124 zł** na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia;
 - **135 zł** na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Do przyznanego zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z następujących tytułów:

- urodzenia dziecka (**1000 zł** na dziecko; świadczenie jednorazowe);
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego (**400 zł miesięcznie**);
- samotnego wychowywania dziecka (**193 zł** miesięcznie na dziecko, nie więcej niż **386 zł** na wszystkie dzieci, w przypadku dzieci niepełnosprawnych kwotę dodatku zwiększa się o **80 zł**, nie więcej niż o **160 zł** na wszystkie dzieci);
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – na trzecie i kolejne dziecko w rodzinie (**95 zł** miesięcznie);
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (**90 zł** na dziecko do 5 roku życia, **110 zł** na dziecko w wieku od 5 do 24 roku życia);
- rozpoczęcia roku szkolnego (**100 zł**; świadczenie jednorazowe);
- podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania (**113 zł** miesięcznie na internat/stancję lub **69 zł** miesięcznie na dojazd do szkoły).

Świadczenia opiekuńcze:

- 1) **Zasiłek pielęgnacyjny** - kwota zasiłku - **215,84 zł** miesięcznie. Świadczenie przysługuje niezależnie od dochodu rodziny i osoby, dlatego przyznawane jest nie na okres zasiłkowy, lecz na okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. Przeznaczony jest dla niepełnosprawnych dzieci i niepełnosprawnych osób dorosłych (legitymujących się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu) oraz dla osób, które ukończyły 75 lat. Do zasiłku pielęgnacyjnego nie mają prawa osoby, które nabyły uprawnienie do dodatku pielęgnacyjnego przy emeryturze lub rencie z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.
- 2) **Świadczenie pielęgnacyjne** - w 2024 r. kwota świadczenia pielęgnacyjnego wynosiła **2988 zł** miesięcznie. Wysokość świadczenia podlega corocznej waloryzacji. Świadczenie przysługuje matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, rodzinie zastępczej, osobie

prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka pre-adopcyjnego jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18 roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Przysługuje niezależnie od dochodów na czas ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności.

- 3) **Specjalny zasiłek opiekuńczy** - jego wysokość to **620 zł** miesięcznie. Przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą o znacznym stopniu niepełnosprawności albo osobą niepełnosprawną łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Przysługuje on, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty kryterium dochodowego wynoszącego **764 zł netto**.
- 4) **Zasiłek dla opiekuna** – jego wysokość to **620 zł** miesięcznie. Przysługuje osobie, jeżeli decyzja o przyznaniu jej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasła z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1548 oraz z 2013 r. poz. 1557) z dniem 1 lipca 2013 r. Prawo do tego świadczenia nie jest uzależnione od kryterium dochodowego.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka - jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka w wysokości **1000 zł** przysługuje jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922,00 zł na osobę. Zapomoga ta finansowana jest ze środków z budżetu państwa.

Świadczenie rodzicielskie – świadczenie zostało wprowadzone od 1 stycznia 2016, jego wysokość to **1000 zł** miesięcznie i nie jest uzależnione od kryterium dochodowego. Świadczenie rodzicielskie przysługuje matce lub ojcu, gdy urodziło się dziecko, a którzy ze względu na swoją sytuację zawodową nie mają prawa do zasiłku macierzyńskiego. Od momentu porodu matka ma 3 miesiące na zgłoszenie się po świadczenie. Jeśli zrobi to po tym czasie, pieniądze otrzyma dopiero od momentu złożenia wniosku. Świadczenie rodzicielskie przysługuje od 52 do 71 tygodni w zależności od liczby dzieci urodzonych podczas jednego porodu, dzieci przysposobionych lub objętych opieką prawną.

Świadczenie „za życiem” - jest to jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości **4000 zł** z tytułu urodzenia żywego niepełnosprawnego dziecka. O wsparcie ubiegać się może rodzina, gdy u dziecka zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie nie jest uzależnione od kryterium dochodowego.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego - przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia, w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo. Ww. świadczenia przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty **1.209 zł** (kwota obowiązuje od okresu zasiłkowego 2023/2024). Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż **500,00 zł**. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna.

Dodatkowo Ośrodek realizuje zadania zlecone tj. „dodatek gazowy”, „dodatek osłonowy”, „bon energetyczny”.

PODSUMOWANIE W LICZBACH

RODZAJ ŚWIADCZENIA	LICZBA ZŁOŻONYCH WNIOSKÓW
Świadczenia rodzinne	1.082
Świadczenie Za życiem	6

Fundusz alimentacyjny	163
Dodatek gazowy	112
Dodatek osłonowy	919
Bon energetyczny	1522

- **Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego**

Zespół Interdyscyplinarny swoim działaniem obejmuje teren gminy Wodzisław Śląski i stanowi element Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Wodzisławia Śląskiego. Praca Zespołu jest oparta na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb oraz na wielopłaszczyznowym podejściu do problemu przemocy. Od 24 stycznia 2023 roku, zgodnie z Zarządzeniem Prezydenta Miasta Wodzisławia Śląskiego (Nr OR.0050.28.2024) do składu Zespołu Interdyscyplinarnego powołano 16 członków. Członkowie to przedstawiciele instytucji tj. MOPS, MKRPA, Policja, Oświata, Ochrona Zdrowia, Sąd Rejonowy, Prokuratura, PSOW, Wodzisławska Placówka Wsparcia Dziennego „Dziupła”, organizacja pozarządowa działająca na terenie miasta oraz Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego wykonują swoje zadania w ramach obowiązków służbowych, a obsługę organizacyjno-techniczną zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodzisławiu Śląskim. W 2024 roku posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbyły się 6 razy. Na spotkaniach omawiano problemy zjawiska przemocy domowej oraz skalę przemocy na terenie naszej gminy. Ponadto w trakcie posiedzeń poruszane były kwestie związane z organizacją i realizacją procedury „Niebieskie Karty” oraz członkowie pracowali nad tworzeniem nowego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej dla Miasta Wodzisławia Śląskiego. Zespół Interdyscyplinarny w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach powołał 91 grup diagnostyczno-pomocowych. Podstawowa grupa diagnostyczno-pomocowa składa się z pracownika

socjalnego i funkcjonariusza Policji. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić:

- pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- asystent rodziny;
- nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
- osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
- przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- pedagog, psycholog lub terapeuta;
- kurator sądowy lub wskazany przez kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej społeczny kurator sądowy.

W celu wykonania dokładnej diagnozy przemocy domowej na wnioski grup diagnostyczno-pomocowych Zespół Interdyscyplinarny 40 razy poszerzał skład grup o ww. osoby.

Grupy diagnostyczno-pomocowe opracowują i realizują plany pomocy, monitorują sytuację rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentują podejmowane działania w tych rodzinach, a także monitorują efekty tych działań. Grupa diagnostyczno-pomocowa ma charakter zespołu zadaniowego działającego w perspektywie interwencyjnej (celem jest zatrzymanie przemocy domowej), dopiero w dalszej kolejności pojawia się perspektywa pomocowa/psychologiczna. Interdyscyplinarna formuła działań grup diagnostyczno-pomocowych umożliwia łączenie specyficznych kompetencji przedstawicieli poszczególnych służb oraz możliwość dostosowania proponowanej pomocy do indywidualnych potrzeb i możliwości osoby doświadczającej przemocy.

Do Zespołu wpłynęło: 103 „Niebieskich Kart”, założonych przez:

- Policję – 50
- Pomoc Społeczną – 41
- Oświatę – 6
- Służbę Zdrowia - 1
- WPWD „Dziupla” – 3
- SOW - 2

Liczba procedur, które wszczęto w 2024 roku – 91

Liczba procedur prowadzonych w 2024 roku – 123 (w tym 32 NK z 2023 r.)

Liczba zakończonych procedur NK – 74

Liczba prowadzonych monitoringów NK – 59

Liczba skierowań wydanych osobom stosującym przemoc domową do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym – 8

Liczba zakończonych procedur NK z powodu ustania przemocy domowej: 69

Liczba zakończonych procedur NK z powodu braku zasadności podejmowania działań (sytuacje, w których stwierdza się, że problem nie nosi znamion przemocy domowej): 5

W 2024 roku w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej działał również Punkt Konsultacyjny. Punkt konsultacyjny prowadzi działalność dla osób dotkniętych przemocą domową i rodzin z problemem alkoholowym. Usługi Punktu przeznaczone są dla mieszkańców Gminy Wodzisław Śląski i świadczone są bezpłatnie. Zakres działalności Punktu obejmuje poradnictwo w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej, ukierunkowane na zdiagnozowanie problemów klienta w zakresie uzależnień i przemocy, zaplanowanie pomocy, udzielenie wsparcia, a także prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej, motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii. Specjaliści punktu przyjmują w wyznaczone dni i godziny, zgodnie z ustalonym harmonogramem. W 2024 roku z usług punktu skorzystało łącznie 45 osób, z czego udzielono 44 osobom porady prawnej i 1 osobie porady psychologicznej.

- **Rozpoznanie poziomu życia rodzin w tym problemów społecznych**

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Jednocześnie osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. W roku 2024 roku na terenie miasta Wodzisławia Śląskiego pomocą objętych było 456 rodzin, liczba osób w tych rodzinach 720. Do każdej sytuacji pracownicy socjalni podchodzą w sposób indywidualny. Oznacza to odniesienie się do trudności, problemów i potrzeb Klienta przy jednoczesnym dążeniu do całościowego rozwiązania zgłaszanego problemu, czyli takim ukierunkowaniu

działania pomocowego, aby doprowadzić do osiągnięcia przez Klienta niezależności i samowystarczalności z zachowaniem jego prawa do samostanowienia. Wszelkie świadczenia z pomocy społecznej są udzielane w oparciu o decyzje administracyjne, które są poprzedzone wywiadem środowiskowym, przeprowadzonym przez pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania.

POWODY PRYZYKNANIA POMOCY 2024 ROK

Powody przyznania	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
Razem	456	720
Ubóstwo	196	289
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	56	57
Potrzeba ochrony macierzyństwa	9	35
Bezrobocie	157	308
Niepełnosprawność	204	
Długotrwała lub ciężka choroba	202	276
Bezradność w sprawach opiek- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego- ogółem	77	236
W tym : rodziny niepełne	34	102
W tym: rodziny wielodzietne	8	50
Przemoc w rodzinie	5	12
Alkoholizm	82	102
Narkomania	8	9
Trudności w przystosowaniu się po zwolnieniu z ZK	15	22

Powyższe zestawienie wskazuje, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy z pomocy społecznej były: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała lub

ciężka choroba. Wychodząc naprzeciw problemom jednostek zgłaszających się do naszej Jednostki udzielono następującej pomocy:

Zasiłek stały - to świadczenie przysługujące osobie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, której dochód własny lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego ustalonego w ustawie o pomocy społecznej. Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 100 zł miesięcznie. Maksymalna wysokość świadczenia w roku 2024 wynosiła 1.000,00 zł miesięcznie. Liczba osób objęta świadczeniem wyniosła 148 osób.

Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy - to świadczenia fakultatywne przyznane na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, a w szczególności na pokrycie w części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, leczenia, opaku, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu a także kosztów pogrzebu. Specjalny zasiłek celowy – w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe. W roku 2024 z tej formy pomocy skorzystało 89 rodzin.

Zasiłek okresowy – to świadczenie adresowane jest do osoby samotnie gospodarującej lub rodziny jeżeli ich dochód jest niższy od kryterium ustawowego ustalonego na podstawie art. 8 ustawy o pomocy społecznej w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Minimalna wysokość zasiłku okresowego wynosi 50 % różnicy pomiędzy kryterium dochodowym a dochodem osoby lub rodziny. W roku bieżącym liczba objęta świadczeniem wyniosła 75 osób.

Usługi opiekuńcze - jednym z zadań własnych tutejszego Ośrodka o charakterze obowiązkowym jest organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych. To wsparcie socjalne, z którego mogą korzystać zarówno osoby z niepełnosprawnością, z chorobą długo i krótkoterminową, osoby starsze i samotne, wymagające na co dzień pomocy innych ludzi, której nie są w stanie uzyskać od członków rodziny i domowników. Świadczenie tej formy pomocy obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Powyższa forma pomocy ma na celu poprawę funkcjonowania osób niepełnosprawnych w ich środowisku społecznym, wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej. Odnotowuje się większą ilość osób korzystających z usług opiekuńczych. W roku bieżącym ze wsparcia w postaci usług opiekuńczych korzystało 144 osoby.

Odpłatność za Domy Pomocy Społecznej - systematycznie wzrasta liczba wniosków o umieszczenie w Domach Pomocy Społecznej oraz pokrycia kosztu pobytu w nich. W bieżącym roku tutejszy Ośrodek ponosi odpłatność za 65 osób przebywających w Domach

Pomocy Społecznej. Pobyt w DPS jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w danym domu, ustalonego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Mieszkaniec ponosi opłatę za pobyt w DPS w wysokości nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu (netto), w przypadku osób małoletnich odpłatność ponosi przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70% tego dochodu. Do wnoszenia opłaty za pobyt w DPS, poza mieszkańcem placówki (w wysokości 70%) zobowiązani są również, w kolejności: małżonek, zstępni (dzieci, wnuki, prawnuki) przed wstępnymi (rodzice, dziadkowie) osoby ubiegającej się o miejsce DPS. Wydatki na Domy Pomocy Społecznej systematycznie rosną w stosunku do pozostałych wydatków na świadczenia z pomocy społecznej.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych - na mocy ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, do zadań zleconych z gminy z zakresu administracji państwowej należy wydawanie decyzji w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniający kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcy, jest decyzja prezydenta gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, potwierdzająca to prawo. Decyzję wydaje się na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego - na wniosek świadczeniodawcy złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia. Decyzja wydawana jest na okres 90 dni od daty złożenia wniosku przez świadczeniobiorcę lub od daty udzielenia świadczenia opieki zdrowotnej przez świadczeniodawcę. W 2024 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wydał łącznie **102** decyzje w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Program „Korpus Wsparcia Seniora” - od września 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje rządowy program Korpus Wsparcia Seniora. W 2022 roku w ramach programu zakupiono **67** opasek dla seniorów, w 2023 roku dodatkowe **50** opasek, natomiast w bieżącym roku zakupiono kolejne **120** opasek. Środki na realizację programu pochodzą w 80% z dotacji, natomiast 20% to udział własny. Adresatami programu są osoby w wieku 60 lat i więcej, mające problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. Celem tego programu jest poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez zwiększanie dostępu do tzw. „opieki na odległość”, a także wsparcie gmin w realizacji świadczenia usług opiekuńczych. Obecnie **233** osoby zaopatrzone są w opaski.

PODSUMOWANIE

Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wodzisławiu Śląskim to ciągła próba odpowiedzi na pojawiające się problemy społeczne mieszkańców Wodzisławia Śląskiego. Kumulacja różnych problemów społecznych powoduje, że praca socjalna jest coraz trudniejsza i wymaga większego zaangażowania ze strony pracownika socjalnego, który dynamicznie musi dostosować odpowiednie narzędzia pracy. Zmienia się charakter pracy oraz zmieniają się oczekiwania wobec pracownika socjalnego. Ponadto pracownicy socjalni dużą część swoich obowiązków wykonują w terenie, docierając do miejsca zamieszkania osób wymagających pomocy, bez względu na odległość i warunki atmosferyczne.

W obszarze pomocy społecznej w stosunku do lat ubiegłych, zaobserwowano spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, zarówno finansowej, w szczególności zmniejsza się dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach oraz pomocy w formie stypendium szkolnego. Niewątpliwie wpływ na to ma ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (program „800 +”). Obserwuje się spadek osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej. Powyższe jest również wynikiem wzmożonej pracy socjalnej, która motywuje Klientów w wieku produkcyjnym do polepszenia swojej sytuacji życiowej. Obserwuje się wzrost rodzin, które na wniosek sądu zostały objęte pomocą asystenta rodziny. Nadal jednym z najczęściej stosowanych narzędzi, wykorzystywanych w pracy socjalnej, przynoszącym szczególnie wysokie rezultaty jest indywidualny kontrakt socjalny. Jest to metoda określająca cele, kierunki i środki działania wypracowane wspólnie z osobą potrzebującą pomocy. Kontrakt socjalny zakłada podmiotowość obu stron wchodzących w umowę oraz taki model pracy z klientem, aby osoba wspomagana sama wybierała kierunki i cele działania oraz ponosiła wysiłki zmierzające do rozwiązania jej niekorzystnej sytuacji, przy niewielkim udziale wspomagającego.

Zmniejszenie liczby osób korzystających z finansowej pomocy, nie przekłada się na spadek ilości pracy w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wodzisławiu Śląskim. Zauważamy, że osoby zgłaszające się o pomoc nie tylko szukają wsparcia finansowego, ale pomocy i porad w rozwiązywaniu bardzo skomplikowanych sytuacji rodzinnych. Pracownicy tutejszego Ośrodka dbają o tworzenie coraz lepszego wizerunku pomocy społecznej, jako instytucji efektywnej, nowoczesnej i skutecznej. Zawsze starają się, aby wsparcie do potrzebujących kierowane było sprawnie i w taki sposób, by osoby w trudnej życiowej sytuacji, pozostawały w systemie pomocy jak najkrócej. Pracownicy coraz częściej mają do czynienia z bardzo trudnymi przypadkami,

wymagającymi pomocy od zaraz (są to sytuacje dotyczące osób starszych, chorych, ofiar przemocy). Ponadto ciągły proces starzenia się społeczeństwa wskazuje na konieczność zapewnienia opieki osobom starszym, które są jej pozbawione ze strony rodziny lub gdy rodzina sama nie jest w stanie zapewnić jej w wymaganym zakresie lub formie.

Powyższe wymaga dużego zaangażowania pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, a co za tym idzie wiąże się to ze zwiększeniem zakresu pracy, obowiązków i zadań pracowników. W wyniku dokonujących się zmian gospodarczych oraz zmian w przepisach prawnych, zmienia się również struktura klientów pomocy społecznej, ich oczekiwania i potrzeby, z których wynika, iż pomoc finansowa choć nadal ważna - nie może stanowić jedynej formy wsparcia. Działania muszą być wielokierunkowe, zabezpieczające nie tylko sferę materialną, ale przede wszystkim mają działać aktywizująco i integrująco na lokalną społeczność.

Sporządziła: Melania Mazurek

Kierownik Działu Świadczeń

Viola Kwańska
Viola Kwańska